

Jaarverslag 2019

INHOUDSOPGAVE	2
1. Inleiding	3
2. De medewerkers	4
3. De verschillende beleidsterreinen	6
a. Public Relations	6
b. Tentoonstellingen	7
c. Collectie	9
d. Relaties	11
Gemeente	
MOE (Museum Overleg Ede)	
Vrienden van het Kijk en Luistermuseum	
Open Monumenten dag	
Historische Vereniging Oud-Bennekom	
4. Bezoekers	12
5. Financiën	14
6. Slot	14

1. Inleiding

Het jaar 2019 startte met een “heropening” van het museum door wethouder Veltman- Kamp. Eind van het voorgaande jaar was het museum deels verbouwd en heringericht. Nu kon iedereen met eigen ogen zien wat het prachtige resultaat was.

Inhoudelijk werkten we verder aan reeds eerder ingezette ontwikkelingen voor ondersteuning van de presentatie van onze collectie in het museum zelf, zoals filmpjes en de app, maar ook aan de presentatie van onze collectie op het internet.

De wens om een muzieklab in het museum op te nemen, waar met name de jonge bezoekers zelf actief kunnen zijn met muziek, resulteerde in het plan om dit eerst in een tijdelijke expositie in 2020 op te nemen, zodat we ervaringen kunnen opdoen voordat definitieve plannen gemaakt worden.

Qua bezoekersaantal was het wederom een succesvol jaar. Ruim 10500 bezoekers bezochten ons museum. Het aantal groepsbezoeken nam weer licht toe en vooral de groei van het aantal individuele bezoekers was opvallend.

Financieel sloten we het jaar af met een positief resultaat.

Het bestuur bedankt alle betrokkenen, staf, medewerkers, de Vrienden, HVOB, sponsors en alle andere partijen die betrokken zijn bij het museum voor hun bijdrage aan dit succesvolle jaar 2019.

Jos van Kroonenburg, voorzitter
Wim van Kalveveen, secretaris

2. De medewerkers

Bestuur

Het museum kent een bestuur dat als bevoegd gezag fungeert en de werkzaamheden binnen het museum delegeert aan de directeur die bijgestaan wordt door stafleden.

Het bestuur van de Stichting Kijk en Luistermuseum was per 1 januari 2019 als volgt samengesteld:

Dhr. J. van Kroonenburg (Jos)	voorzitter
Dhr. W.C.L. van Kalleveen (Wim)	secretaris, mede namens de Historische Vereniging Oud-Bennekom.
Dhr. W. Deiters (Wolf)	penningmeester
Dhr. J. M. van Raan (Jos)	bestuurslid
Dhr. J. Roodzant (Jan)	bestuurslid sinds 1 oktober 2019

Het bestuur vergaderde zes maal en deze vergaderingen werden bijgewoond door de directeur van het museum dhr. J. van Ginkel.

Tweemaal is er overlegd met de Historische Vereniging Oud Bennekom (HVOB).

De secretaris en een algemeen bestuurslid zijn aan het eind van hun statutaire zittingstermijn. Voor hen wordt vervanging gezocht.

Vaste agendapunten in de vergaderingen van het bestuur zijn: de projecten en vernieuwingen, de informatie over staf en medewerkers en de financiën. Incidenteel kwamen daar andere onderwerpen bij, zoals de organisatie van de directievoering, vernieuwing van verzekeringen en de actualisering van de overeenkomst met de HVOB.

Directie

Dhr. J. van Ginkel (Jos)	directeur
--------------------------	-----------

Stafleden

Dhr. J. Osté (Jan)	conservator historische collectie
Mw. M. Beaujean (Riet)	communicatie
Dhr. J. van de Pol (Johan)	conservator muziekcollectie
Dhr. T. Lakerveld (Ton)	registratie objecten

De directie en de stafleden vergaderden maandelijks. Het werkoverleg tussen de staf, de directie en de vrijwilligers verliep gestructureerd en regelmatig.

Administratie medewerker

Dhr. A. de Jong (Ad)

Medewerkers

Het totaal aantal vrijwilligers was in 2019 gelijk aan het voorgaande verslagjaar namelijk 60.

Alle vrijwilligers hebben een eigen taak binnen het museum.

De taken die door de verschillende vrijwilligers worden uitgevoerd zijn onder meer het verzorgen van rondleidingen, het organiseren van wisseltentoonstellingen, het onderhouden en waar mogelijk repareren van de museumcollectie, het verzorgen en het onderhouden van het gebouw, het

verzorgen van de voorzieningen in de koffiekamer, het verzorgen van de administratie en de communicatie en in- en verkoop voor de museumwinkel.

Met alle vrijwilligers wordt een overeenkomst afgesloten waarin de afspraken tussen de vrijwilliger en het museum worden vastgelegd.

Sinds 2019 wordt maandelijks de brandmeldinstallatie getest. Zes leden vanuit technische ondersteuning en de staf doen in wisselende samenstelling de vereiste testen van de installatie. Er zijn ook 7 medewerkers naar de cursus BHV/AED geweest, en de AED-voorziening is tijdig getest en onderhouden.

Medewerker in vaste dienst

Binnen het museum is er via Werkracht een medewerker ingehuurd, die de taak conciërge/beheerder uitoefent.

Medewerkersdag

Op 5 april 2019 werd voor de medewerkers een interessante en amusante medewerkersdag georganiseerd. Ditmaal ging de reis naar Culemborg, waar onder begeleiding van stadsgidsen het centrum werd bezocht en waar museumgidsen ons rondleidden door het prachtige museum Het Weeshuis. De dag sloten we af met een gezamenlijk diner bij Boerderij Hoekelum.

3. De verschillende beleidsterreinen

a. Public Relations:

Via de website, de social media, de persberichten, de optredens in locale en regionale en landelijke radio- en tv-programma's, posters, folders en niet te vergeten: mond op mond reclame is er aandacht voor het museum gegeneerd.

In 2019 hebben we in samenwerking met de andere leden van de MOE (het museum overleg Ede) deelgenomen aan een gezamenlijke campagne bij Visit, met als resultaat een advertentie in het Visit Veluwe magazine én in de landelijke media via de campagne 'Gelderland levert je mooie streken'.

In maart was er een live uitzending van het programma van de Ridder van Gelre vanuit ons museum, met vele enthousiaste bezoekers vanuit de hele provincie.

Op 14 augustus was er in het NPO-5 radioprogramma 'Open Huis' van Tom Herlaar aandacht voor ons museum. In de dagen daarna bleek dit extra bezoekers (voornamelijk vakantievierders in de regio) te trekken.

Veel aandacht kregen dit jaar ook de wisseltentoonstellingen. Vooral de tentoonstelling 'Treinen en poppen' over modelspoor en ander speelgoed oogste veel belangstelling vanuit het hele land.

De vindbaarheid op het internet is aanmerkelijk vergroot. Onze webpagina werd ruim 45.000 maal bezocht (75% unieke bezoekers, 25 % herhaalbezoek), een flinke stijging ten opzichte van vorig jaar.

Op diverse andere websites wordt het museum genoemd en gelinkt, zoals op de site van de Museumvereniging, Erfgoed Gelderland, WhichMuseum, DagjeWeg, KidsproofArnhem, museum-info.nl, Go-Kids en Erop uit in eigen land .

De sociale media, zoals Google, Facebook en Twitter waren belangrijke instrumenten om onze bekendheid te vergroten. Het museum krijgt vele lovende recensies op Trip Advisor. Ook is het museum met tekst en beeldmateriaal te vinden in de tijdschriften van diverse touroperators en vakantieorganisaties.

Het museum was met een stand vertegenwoordigd op de nationale Bus-idee-dag, een beurs speciaal voor touringcarbedrijven en hun klanten, waar nieuwe contacten zijn gelegd en oude onderhouden.

Ook wordt het museum vertegenwoordigd op de Caravana (jaarlijkse kampeerbeurs in Leeuwarden)

In de Nationale Museumweek was het museum tegen gereduceerd tarief toegankelijk en waren er bijzondere activiteiten voor kinderen en volwassenen.

Achter één van de ramen in de voorgevel is een digitale fotolijst geplaatst die in een doorlopende voorstelling een selectie laat zien van de collectie van het KLM. Ook op deze wijze wordt mogelijk de nieuwsgierigheid gewekt van de toevallige passant.

In het kader van PR-activiteiten hebben we op 20 juni deelgenomen met een interview tijdens life-uitzending omroep Ede.

In Bennekom werkten we mee aan diverse activiteiten, zoals de Vlegeldag, Open Monumentendag, de Nacht van de Geschiedenis en de Dickensmarkt: een goede manier om de bekendheid van ons museum te vergroten.

b. Tentoonstellingen

We onderscheiden de grote wisseltentoonstellingen van de tentoonstellingen in de vitrines in de gang naar de Moltzerzaal:

In het verslagjaar 2019 zijn er vijf wisseltentoonstellingen georganiseerd:

Het jaar begon met de tentoonstelling **Iconen om bij stil te staan**. Getoond werd een groot aantal nieuwe iconen van de hand van Henk Roersma en daarnaast enkele oudere iconen. De tentoonstelling was tot en met 23 februari te zien.

Steengoed keramiek

2 mrt 2019
t/m
15 juni 2019

In de expositie **Steengoed Keramiek** werd een aantal kunstvoorwerpen van een 12-tal bekende Nederlandse keramisten getoond, verzameld door mevrouw C. Kooijman, die zelf ook een bekende keramiste is. Daarnaast werd een aantal speciaal voor deze tentoonstelling door Eveline Kieskamp vervaardigde objecten getoond, die een link hebben met de mechanische muziekinstrumenten die in het museum te zien en te horen zijn.

De derde expositie betrof **Treinen en poppen** en liet typisch jongens- en meisjesspeelgoed zien door de jaren heen. Jeugdige bezoekers konden met sommige objecten spelen en zelfs was het mogelijk om een “machinisten-diploma” te behalen. Deze expositie werd in de zomermaanden druk bezocht, vooral door gezinnen.

De expositie **Zij/Hij gekleed** was geënt op het thema van de Maand van de Geschiedenis en ging over de rol van kleding om het onderscheid tussen vrouwen en mannen duidelijk te maken, zowel privé als in het werk, in verschillende perioden van onze geschiedenis en met name in Bennekom. Voor deze tentoonstelling werd gebruik gemaakt van kleding uit het eigen depot. Deze expositie en de bijbehorende Nacht van de Geschiedenis op 28 oktober werden georganiseerd in nauwe samenwerking met de Historische Vereniging Oud Bennekom.

Het jaar werd afgesloten met een expositie van antieke toverlantaarns, verzameld door Pol van den Heuvel, en glas-in-lood objecten van Frank Winnubst. Op 28 december verzorgde Van den Heuvel twee voorstellingen met toverlantaarns.

In de vitrines werden diverse kleine exposities getoond: Een collectie van ruim 40 paar oude schoenen, houten kinderspeelgoed uit eigen depot, en kerstgroepen van Lisa Pijlman rondom de Kerstperiode zijn daarin tentoongesteld.

c. Collectie

Muziek

De muziekafdeling heeft een relatief rustig jaar achter de rug, wat betreft onderhoud en reparaties van de huidige collectie. Uiteraard zijn er regelmatig apparaten waarvan de afstelling e.d. aangepast moet worden, maar deze werkzaamheden waren niet erg ingrijpend. Hierdoor was er voor de heren van de technische dienst voldoende gelegenheid om zich bezig te houden met het inwendig restaureren van een geschonken vleugelpianola, waarvan de "body" momenteel extern wordt gerestaureerd. In 2020 verwachten we de restauratie af te ronden en het instrument te kunnen exposeren en bespelen in de Moltzerzaal.

In de loop van 2019 benaderde de familie Boomsma ons met de vraag of er interesse bestond voor een staand horloge met speelwerk, gebouwd door Adam Heymuys. Deze fraaie klok was door hen uitgeleend aan het museum Speelklok in Utrecht. Vanwege een herindeling van de collectie aldaar kwam deze klok beschikbaar. Uiteraard hebben we positief gereageerd op hun voorstel, wat geresulteerd heeft in de verhuizing van deze klok van Utrecht naar Bennekom.

Momenteel heeft dit prachtige instrument een plaats gevonden in onze koffiekamer waar iedereen kan genieten van het meubel en het mooie geluid dat deze klok produceert.

Voorlopig is hij voor 10 jaar aan ons in bruikleen gegeven, waar we heel blij mee zijn.

Uiteraard werden er in de loop van het jaar nog meer instrumenten en leuke dingen aangeboden, maar we stellen ons toch wel wat kritischer op met de acceptatie hiervan, want om iets aan te nemen en dan vervolgens in het depot te parkeren, is ook niet altijd de wens van de schenker. Vaak vinden we in goed overleg een oplossing waar beide partijen een goed gevoel bij hebben en het item toch bewaard blijft voor het nageslacht en het tevens op een doeltreffende plaats terecht komt.

Registratie

Het museum neemt deel aan het project Internet Gelderse Musea (IGEM), bekend onder de naam Collectie Gelderland. Dit project heeft als doel het digitaal toegankelijk maken van museale collecties in de provincie Gelderland. Met de invoering van het nieuwe systeem wordt beoogd: eenheid in alle Gelderse musea, eenduidige, nauwkeurige registratie van de objecten en gerelateerd aan AAT(Ned).

(De Art & Architecture Thesaurus® (AAT) is een wereldwijd toegepast ontsluitingsmiddel voor het toegankelijk maken van architectuur-, kunst- en cultuurhistorische collecties.)

Medio 2019 is het KLM overgestapt op het nieuwe registratiesysteem Memorix Maior, in het vervolg kortweg Memorix genoemd. Ten opzichte van het technisch verouderde Adlib is dit registratiesysteem niet alleen gebruikersvriendelijker, het sluit ook beter aan bij de behoefte om de beschikbare digitale informatie beter te ontsluiten voor het publiek, aangezien er een directe koppeling bestaat naar de overkoepelende website van Collectie Gelderland. Bovendien is Memorix een applicatie die niet meer op een lokale server draait maar online 'in de cloud', waardoor het voor medewerkers gemakkelijker is om op afstand de informatie te raadplegen en er zo nodig wijzigingen in aan te brengen.

Textiel, erfgoed

Objecten uit de textiel- en erfgoedcollectie zijn veelvuldig gebruikt ter ondersteuning van de verschillende wissel- en vitrinetentoonstellingen.

In samenwerking met de HVOB is medewerking verleend aan een pop-up tentoonstelling tijdens de monumentendag op 14 september op de kasteelboerderij aan de Harsloweg 2.

Positief hebben we gereageerd op een verzoek van andere musea voor het lenen van objecten, t.w. "Wijkmuseum Soesterkwartier" in Amersfoort en "Museum Oud Lunteren" in Lunteren.

Veel objecten zijn dit jaar gefotografeerd en digitaal geregistreerd.

Hieraan moet ook in het volgende jaar nog veel tijd worden besteed. Veel teksten en foto's uit het verleden moeten herzien en vervangen worden.

In het kader van provinciale projecten hebben we dit jaar twee dagen kunnen beschikken over een vakfotograaf.

Het gehele jaar door wordt in eigen beheer gefotografeerd. Dit jaar zijn middelen aangeschaft voor een geïmproviseerde fotostudio in het depot.

Ook zijn er veel verschillende kleine objecten aangeboden in de categorie gebruiksvoorwerpen o.a. een lucht handpomp. Deze werd veel gebruikt door orgelbouwers voor het wegblazen van stof in het binnenwerk van een orgel of ander muziekinstrument.

De schenker van een object krijgt daarvoor een bedankbrief met toegevoegde tegoedbon voor een gratis museumbezoek.

Voor definitieve acceptatie van objecten wordt eerst volgens het collectieplan beoordeeld of deze passen in de collectie.

Zo hebben we dit jaar niet passende streekkleding uit onze collectie uit Oldebroek/Staphorst doorgegeven aan de museumboerderij "Hagendoorns Plate" in Epe.

Het schoonhouden van onze collectie kreeg aandacht op 16 maart. We hebben met veel medewerkers een doedag gehouden, naar model van NL-doet.

De regionale vergaderingen van Erfgoed- /CollectieGelderland op 20 maart (in ons museum), 21 juni in Nijkerk, 27 september in Arnhem en 29 november zijn bijgewoond door stafleden.

Deze vergaderingen stonden vooral in het teken van de overgang van het registratiesysteem van Adlib naar Memorix.

Zoals elk jaar is er regelmatig aanbod van kleine objecten geweest, zowel voor de textiel en historische collectie.

Alle gevers hebben een dankbrief gekregen en een tegoedbon voor een museumbezoek.

d. Relaties

Gemeente

Er is goed contact met de Gemeente Ede bij de verantwoording van de door de Gemeente ter beschikking gestelde gelden. Het museum beijvert zich die gelden goed aan te wenden voor beheer en behoud van het gebouw, als ook voor het in stand houden en mogelijk uitbreiden van de collectie.

MOE (Museum Overleg Ede)

De vergaderingen van het Museumoverleg Ede worden steeds meer gebruikt om de gezamenlijke belangen van de Edese musea te behartigen en om gezamenlijke activiteiten te ontplooiën, waardoor de musea elkaar versterken. Het Kijk en Luistermuseum is daarbij altijd aanwezig in de persoon van de directeur.

Het is een belangrijk informeel overleg, waaraan ook de wethouder regelmatig deelneemt en ook de verantwoordelijk ambtenaar van de Gemeente Ede.

Erfgoed Gelderland

Vanuit Erfgoed Gelderland is ons advies gegeven voor het verder beheren van het gebouw en het in stand houden van de collectie. De vele adviezen worden nu zo goed mogelijk uitgevoerd. Het betreft dan het beheer en de inrichting van het depot, de lucht en luchtkwaliteit van onze museale ruimtes. Op grond van dat advies zijn we ook in contact gekomen met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. De adviezen van die kant hebben geleid tot acties met betrekking tot het meten van de luchtkwaliteit in met name de muziekzaal.

In 2020 zal op basis van alle onderzoek het grootonderhoudsplan verder ingevuld worden en zal worden bekeken in welke stappen dat de komende jaren wordt uitgevoerd.

Eind 2019 is de eerste bijeenkomst voor vrijwilligersmusea gehouden in ons museum. Erfgoed Gelderland heeft het initiatief genomen voor dit overleg, en het Kijk en Luistermuseum heeft graag onderdak geboden voor de eerste bijeenkomst.

In de komende tijd zal met name het vrijwilligersbeleid centraal staan vanuit de vijf B's: Binnenhalen, Begeleiden, Behouden, Belonen en Beëindigen.

Vrienden van het Kijk en Luistermuseum

De Vrienden ondersteunen het Kijk en Luistermuseum bij uitbreiding en beheer van de collecties, kostbare restauraties, organiseren van bijzondere tentoonstellingen en educatieve projecten. Zij doen dit door sponsors te werven bij bedrijven en bij burgers. De Vereniging van Vrienden is een culturele algemeen nut beogende instelling (ANBI).

In 2019 hebben de Vrienden de aanschaf van nieuwe museummannequins mogelijk gemaakt, die meteen gebruikt zijn voor de expositie *Zij/Hij gekleed*.

Een van de grote sponsors VakantieXperts Bennekom ontving gasten in ons museum.

Open Monumenten dag

In september is het Kijk en Luistermuseum wederom aanwezig geweest op de Open Monumentendag bij boerderij Harslo.

Historische Vereniging Oud-Bennekom

Op dinsdag werken leden van de HVOB in het museum aan hun collectie en maken gebruik van drie ruimtes in het museum. Het museum en de historische vereniging hebben afgelopen jaar wederom de 'Nacht van de Geschiedenis' georganiseerd. Dit jaar stond het thema 'Zij/Hij-gekleed' centraal.

4. Bezoekers

In het verslagjaar 2019 bezochten in totaal 10616 personen het museum.

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Bezoekers totaal	10616	9312	11444
Jeugd (m.n. scholieren)	1496	1649	750
Groepen:	3197	2892	4422
Individueel:	5923	4771	6272

Met ingang van 2018 worden onze bezoekers geregistreerd in het nieuwe kassasysteem. Daardoor is een gespecificeerd inzicht mogelijk in de bezoekersstroom naar categorie en betaalwijze.

Het museum is zeer geschikt voor een bezoek met kinderen, ook voor verjaardagsfeestjes. De demonstraties in de muziekzaal met speeldozen, straatpiano's, pianola, draaiorgels en automaten (muziek makende figuren) vallen steeds weer in de smaak. Kinderen jonger dan 12 jaar hebben alleen toegang begeleid door een volwassene.

De schoolklas uit 1920 toont heel realistisch hoe hun (over)grootouders toen naar school gingen. En in het nostalgische kruidenierswinkeltje met 'ouderwets snoep' zien ze wat opa en oma vroeger voor een cent ging kopen.

Groepen schoolkinderen kunnen na afspraak onder begeleiding een van de volgende projecten doen:

- de school van vroeger;
- verzamelen;
- muziek: speeldozen en draaiorgels;
- Veluwe klederdracht.

Kinderen kunnen een speurtocht door het museum doen. Voor de allerkleinsten is er een speelhoek met een poppenhuis.

Openingstijden

Het museum is het gehele jaar geopend van dinsdag t/m zaterdag van 14:00 uur tot 17:00 uur.

Voorts is het museum geopend op tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, tweede Pinksterdag en tweede Kerstdag. Tijdens het Museumweekend is het museum extra geopend.

Voor groepen bestaat de mogelijkheid afspraken te maken buiten de openingstijden.

Hiervan wordt veelvuldig gebruik gemaakt.

Het museum is gesloten op: zondag, maandag, Nieuwjaarsdag, Koningsdag, Bevrijdingsdag en eerste Kerstdag.

Het museum is volledig toegankelijk voor personen in een rolstoel of met een rollator.

Publieksbegeleiding en wisseltentoonstellingen

De collectie wordt mondeling toegelicht tijdens de rondleidingen door het museum. Deze vorm van presentatie is het instrument om de aantrekkingskracht van het museum te behouden en/of te vergroten.

5. Financiën

2019 sloten we af met een positief resultaat. Het bestuur blijft de komende jaren kritisch naar de inkomsten kijken en blijft zoeken naar nieuwe en moderne ontwikkelingen die tot meer bezoekers van het museum zullen leiden. Daarnaast zoeken we natuurlijk naar mogelijkheden om de kosten verder te reduceren.

Door de eigen inkomsten van het museum, de donaties, het werk dat door de vele vrijwilligers wordt verzet en door de bijdrage van de Gemeente Ede is er sprake van een gezonde exploitatie.

6. Slot

In dit verslag is weer een overzicht gegeven van onze organisatie en van alle activiteiten en ontwikkelingen binnen het Kijk en Luistermuseum. Wij zijn er als museum trots op dat wij door de noeste arbeid en enthousiaste inzet van de vele vrijwilligers een voor het publiek aantrekkelijk en waardevol museum mogen zijn.